

Sosyal Hijyene dair bir deney

Alkolizm konusu üzerine

Rauf Yılmaz

Ankara Tıp Fakültesi Öğrencilerinden

Çalışmanın yapıldığı yer: Erdek (Balıkesir)

Kasabanın nüfusu: Köylerle birlikte 14778 (Marmara hariç)

Malûmatın kaynağı: Tekel İdaresi aylık kontrol puslaları

1 — Alkollü içkiler tüketimi her sene gittikçe yükseliyor.

Seneler	:	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Tüketilen içki Lt.	:	4314	11915	16598	23508	18586	19874
İçkilerdeki alkol Lt.	:	1437	2475	3531	4511	3531	3862
							4332

2 — Her ay satılan içkideki alkol miktarını bir grafikte toplayalım. Grafiğin çizilmesi: Erdek'te altı sene zarfında alkollü içkilerden iyi rakı (43 derece), yeni rakı (45 derece), kulüp rakısı (50 derece), votka (40 derece), kanyak (41 derece), şaraplar (13 derece), likörler (ortalama 30 derece), bira (4 derece) satılmıştır. Tekel anbarı defterinden alınan şişeli satış litreye çevrilmiş, sonra yukardaki derecelere göre, içlerindeki alkol miktarı hesaplanmıştır. Tüketim azlığına sebep olarak anbarda içki bulunmaması hatıra gelebilir. Onun için grafiğe stok vaziyetini gösteren bir cetvel de ilâve edilmiştir.

Alkol tüketiminde içki çeşitlerinin yerini belirtmek için şunu söyleyelim: Aylık ortalama satış ve alkol derecelerine göre grafiği apsisten kaldırma nisbeti şöyle oluyor:

İçki cinsi	Ortalama tüketim	grafigi yükseltme
Yeni rakı	215 Lt,	1
Kulüp rakısı	6 »	0.02
İyi rakı	4 »	0.01
Votka	0.05	0.0002
Likörler	0.5	0.002
Kanyak	6	0.02
Şaraplar	24	0.01
Bira	24	0.1

Görülüyorki esaslı rol oynıyan yeni rakıdır. Stok olarak yeni rakı daima mevcuttur.

3 — Şimdi tüketilen içkilerdeki alkol grafiğini tetkik edelim:

a) Tüketim düzensizdir. Grafik çok bacak gösteriyor.

b) Her sene muntazam olarak iki çıkıntı görülmektedir. Bunlardan biri 5, 6, 7 inci aylara, diğeri 10, 11, 12 inci aylara uyaktadır.

4 — Çalışma ve kazancın alkol tüketimine tesiri.

Erdeğin esas gelirini balık ve zeytin teşkil eder. Her iki mahsûl de oranlı olarak tuz sarfiyatını doğurur. Onun için gelir ve çalışma aynası 2 numaralı tuz grafiği olabilir.

a). Tuz tüketimi de alkol tüketimi gibi her sene gittikçe artıyor.

b). Grafik çok bacaklıdır.

c). Her sene muntazam olarak tekrar eden ve alkole uyan iki çıkıntı vardır. Bunlar 5, 6, 7 inci ve 10, 11, 12 inci aylara aittir.

Seneler; 1940 1941 1942 1943 1944 1945

Tüketim : 153655 224900 36900 203800 381000 X kilo.

Balık ve zeytin mevsiminde görülen yükselme guruplarından anlaşılıyor ki 1940 dan beri memlekette iş hacmi artıyor. Gelir yükseliyor. Bunlar alkol tüketimini de kırbaçlamıştır. İşsizlik ve sefalet alkol sarfiyatını icap ettirmez. Çünkü diğer aylar kısmen işsizlik aylarıdır.

5 — Dinin tüketime tesiri: (1)

Din alkol kullanmada eski baskısını kaybediyor. Çünkü işaretilenen ramazan ayları senenin en düşük alkol sarfettiren ayları değildir.

6 — Söylendiği gibi gittikçe yüksek dereceli içkiler yerini az alkollü içkiler mi alıyor?

Erdek için tekel bakanlığının bu iddiası doğru değildir. 4 No. lu grafiğe bakılırsa yüksek alkollü içki tüketiminin her sene fazlalaştığı görülür. Birinin ötekinin yerine geçmesinden ziyade az alkollü içkilerin daha fazla satıldığı söylenebilir. Nitekim 3

(1) Kasabada Girit, Bulgaristan ve Romanyadan gelme müslüman muhacirler vardır.

numaralı grafikte 100 litreye düşen alkol miktarı her sene için eşit gibi görünüyor. Düşük dereceli içkiler, o da yalnız grafikte olmak üzere, bir sulandırma ödevi görüyor.

7 — Alkolik adedi artıyor mu ?

Alkolikler gündelik ihtiyaçları olan muayyen içkiyi alırlar. Böyle olunca aylık satışta onların hissesi sabit kalacaktır. Yani en düşük satışla alkoliklerin adedi arasında yakın bir ilgi olmalıdır.

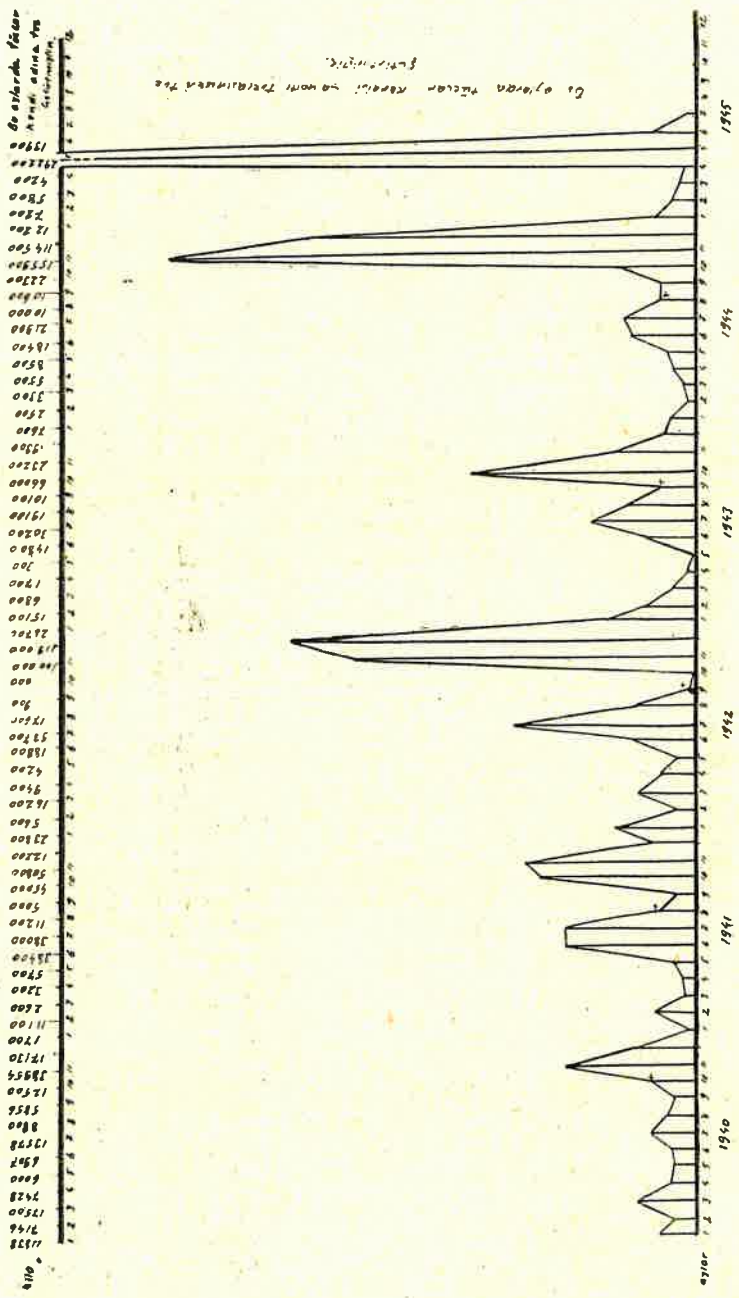
Seneler:	1940	1941	1942	1943	1944	1945
En az tüketim:	88	56	35	163	113	172 litre

Görülüyor ki son üç sene zarfında alkolik adedinde de bir artma olması muhtemeldir.

8 — Yaygın bir alkolizm varmıdır ?

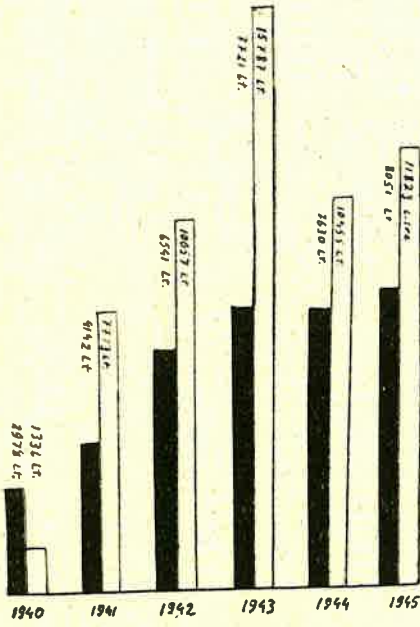
Tütün tiryakiliği ile alkolizmi birbirine benzetebiliriz. 5 numaralı grafikten görüleceği gibi tamamiyle tiryakiliğe bağlı tütün tüketimi çok kararlıdır. Satışlar her senenin aynı ayında eşit denecek kadar birbirine yakındır. Halbuki alkol tüketimi çok karasız ve bacaklıdır. Şu halde yaygın bir alkolizmden bahsedilemez.

1942 **TUZ TÜKETİMİ**

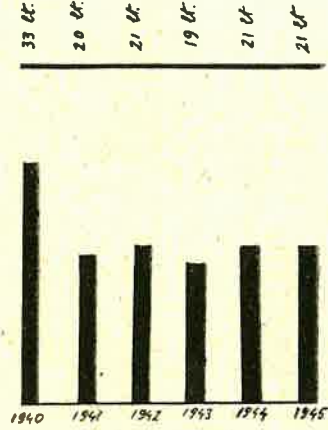

10000 kilo = 10 ton

Gıda Bakanlığı Tuz Tüketimi ve Tuz Üretimi Genel Müdürlüğü

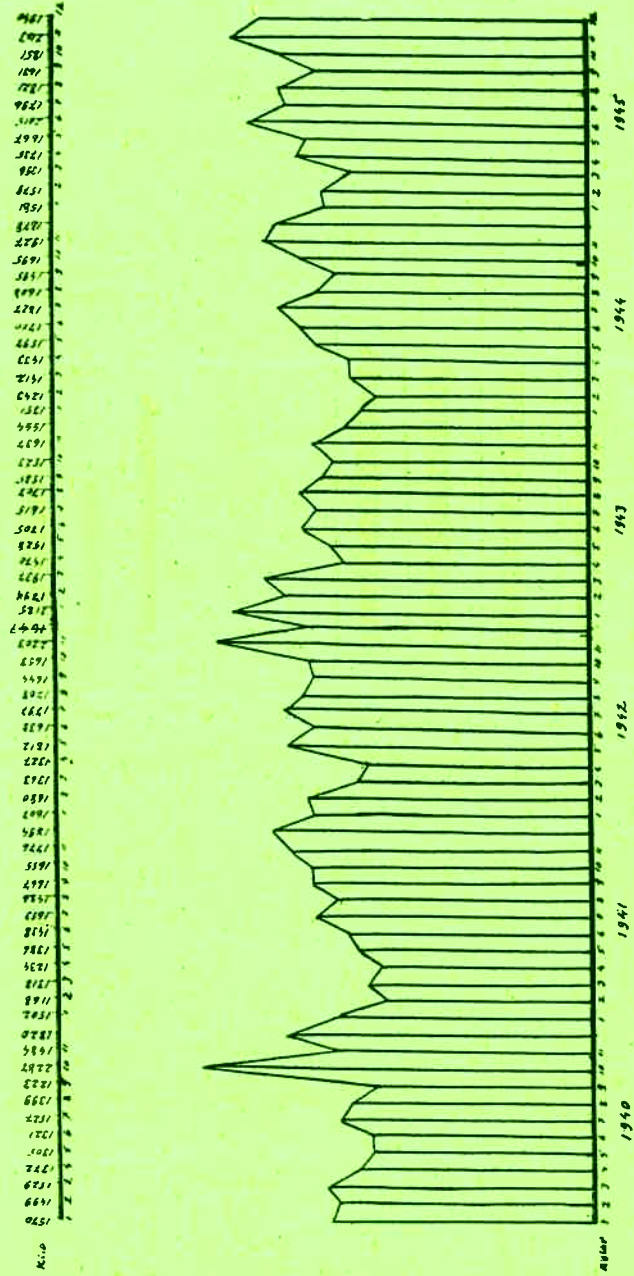

Derecesi 13 den küçük içkiler (şarap, bira)
 30 dereceden yüksek alkollü içkiler
 (iyi Rakı, yem Rakı, Kılıp, votka, Konyak, Likör)

Senelik Tüketim sonucu
 100 litreye düşen
 ALKOL

MİLLİ TÜTÜN TÜKETİMİ

2000 KİLO GRAM